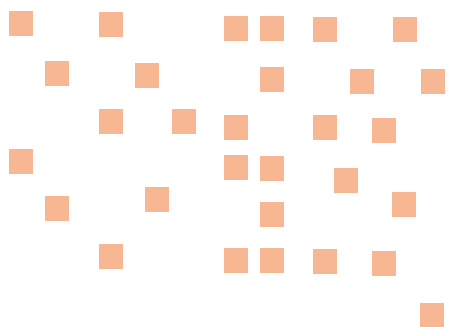

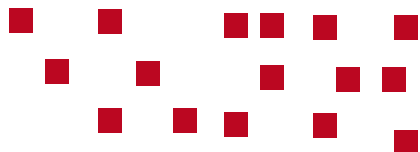
RWANDA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

**Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej**

**DPU-WIKP-424/229/2025
23.04.2025**

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Rwandzie.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: ponad 13,6 mln (dane z 2024 r.).^[1]

Skład etniczny: Hutu (84%), Tutsi (15%), Twa (1%).^[2]

Skład religijny: chrześcijanie 95,9% (protestanci 57,7%, katolicy 38,2%), muzułmanie 2,1%, inni 1%, niewierzący 1%.^[3]

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Rwanda proklamowała niepodległość w 1962 r. Na mocy Konstytucji z 2003 r. Republika Rwandy jest republiką prezydencką.^[4] W 2005 r. kraj został zdecentralizowany i posiada samorząd lokalny na każdym szczeblu administracyjnym.^[5]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Rwanda dzieli się na prowincje (*intara*): **Est** (wschodnia), **Nord** (północna), **Ouest** (zachodnia), **Sud** (południowa) i jedno **miasto: Kigali** (stolica i największe miasto Rwandy).^[6]

Prowincje dzielą się na 30 dystryktów (districts), 416 sektorów (sectors), 2148 komórek (cells) i 14 837 wsi (villages).^[7]

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

² World Atlas, Ethnic Groups Of Rwanda, <https://www.worldatlas.com/articles/ethnic-groups-of-rwanda.html>

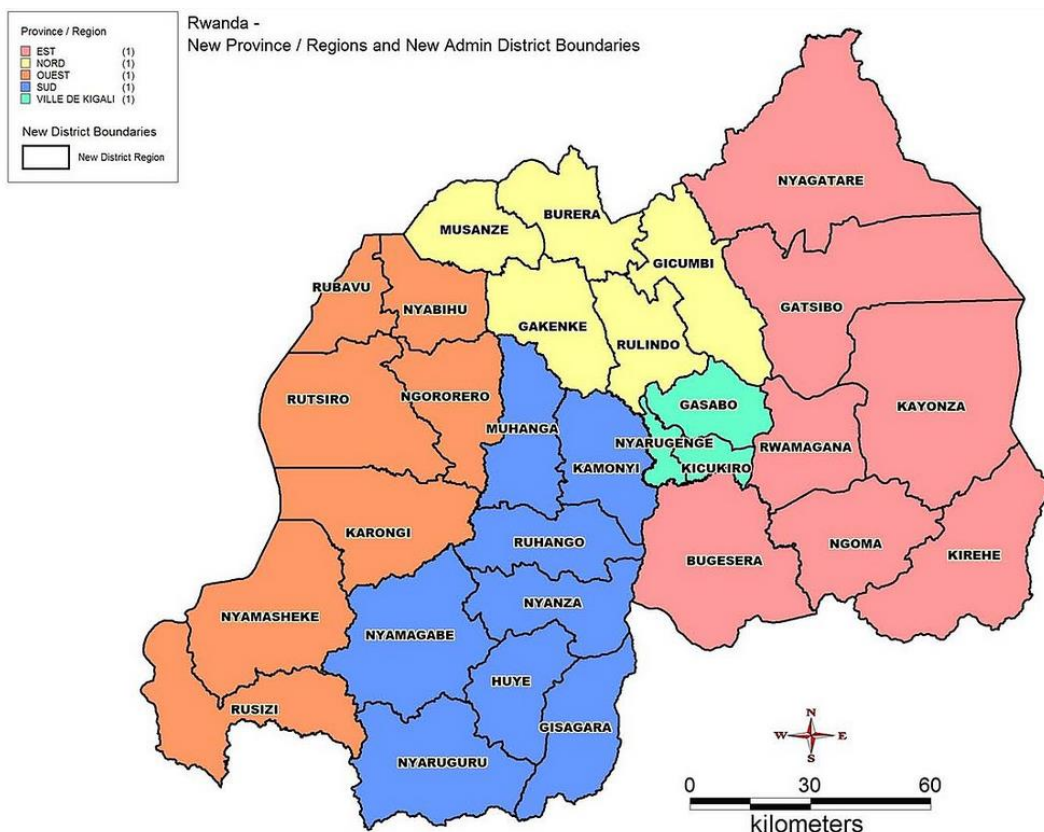
³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

⁵ Government of Republic of Rwanda, <https://www.gov.rw/government/administrative-structure>

⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

⁷ Government of Republic of Rwanda, <https://www.gov.rw/government/administrative-structure>

Mapa. Podział administracyjny Rwandy.^[8]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Prezydent Rwandy wybierany jest w wyborach bezpośrednich na pięcioletnią kadencję, w założeniu może on pełnić tę funkcję przez dwie kadencje. Poprawka do konstytucji wprowadzona w grudniu 2016 r. formalnie skróciła kadencję z 7 do 5 lat, jednak umożliwiła obecnemu prezydentowi, **Paulowi Kagame**, pełnienie tej funkcji jeszcze do końca drugiej siedmioletniej kadencji oraz kandydowanie jeszcze dwukrotnie na fotel prezydenta.^[9]

Paul Kagame pełni funkcję prezydenta od 2000 r. Odnosił on zwycięstwo w wyborach prezydenckich, które odbyły się w 2017 r. oraz ostatnich wyborach w 2024 r., Paul Kagame zdobył przeważającą liczbę głosów – 99,2%.^[10]

Kolejne wybory prezydenckie przewidziane są na lipiec 2029 r.^[11]

⁸ Wikimedia Commons, File:Rwanda Districts Map.jpg, Domena publiczna, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rwanda_Districts_Map.jpg

⁹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

Rząd i premier. Urząd premiera od 2017 r. sprawuje **Edouart Ngirente**. Premier mianowany jest przez prezydenta.^[12]

Parlament i wybory parlamentarne. Parlament Rwandy jest dwuizbowy.

Izba wyższa czyli **Senat** (fr. **Sénat**) składa się z 26 miejsc (18 członków jest wybieranych, 8 wyznaczanych). Skład obecnego Senatu został powołany we wrześniu 2019 r. Kolejne wybory przewidziane są na 2027 r.^[13]

Izba Deputowanych (fr. **Chambre des Députés**) składa się z 80 miejsc, z czego 53 członków wybieranych jest bezpośrednio w wyborach, a 27 wybranych pośrednio. Kadencja trwa 5 lat. Ostatnie wybory do izby niższej odbyły się we lipcu 2024 r. Najwięcej miejsc w parlamencie zdobyła koalicja prezydencka – **Rwandan Patriotic Front** (27 miejsc). Drugie miejsce ex aequo zajęła **Partia Liberalna** oraz **Partia Socjaldemokratyczna** (obie zdobyły po 5 miejsc), natomiast pozostali kandydaci uzyskali łącznie 6 mandatów w parlamencie. Kolejne wybory do Izby Deputowanych przewidziane są na lipiec 2029 r.^[14]

SYSTEM PRAWNY

System prawny Rwandy bazuje na wzorcach europejskich, głównie belgijskim i niemieckim, z dużą domieszką lokalnego prawa tradycyjnego.^[15]

KARA ŚMIERCI

Według ostatniego raportu Amnesty International z 2025 r., prawo Rwandy nie przewiduje kary śmierci.^[16]

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

ANALIZA STATYSTYCZNA

W 2023 r. na terenie Rwandy w wyniku różnych przypadków naruszenia bezpieczeństwa, zginęło 7 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili), natomiast w 2024 r. ilość wszystkich ofiar wyniosła 10. W pierwszym kwartale 2025 r. w wyniku incydentów związanych z bezpieczeństwem zginęło 16 osób (członków służb bezpieczeństwa, bojowników i cywili).^[17]

¹² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹⁶ Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/ACT5089762025ENGLISH.pdf>

¹⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Za bezpieczeństwo w Rwandzie odpowiadają **Siły Obronne Rwandy**, składające się z Rwandyjskiej Armii Lądowej, Rwandyjskich Sił Powietrznych, Rwandyjskich Sił Rezerwowych oraz jednostek specjalnych. Rwanda posiada jedno z najlepiej wyposażonych i wyszkolonych wojsk w Afryce. Biorą one udział w międzynarodowych misjach oengetowskich i regionalnych, takich jak MINUSCA (misja ONZ w Republice Środkowo-Afrykańskiej), UNIMISS (misja ONZ w Południowym Sudanie), czy w Mozambiku. Wojsko rwandyjskie jest także oskarżane o bezprawną interwencję w Demokratycznej Republice Konga (DRK), bez zgody władz tego kraju i nieformalne wspieranie grup rebelianckich, głównie ugrupowania M23.^[18]

Głównym zadaniem armii rwandyjskiej jest jednak ochrona integralności kraju i przeciwdziałanie infiltracji kraju przez nielegalne ugrupowania zbrojne, mające swoje bazy zagranicą, głównie w Demokratycznej Republice Konga i w Burundi.^[19]

We wschodniej części Demokratycznej Republiki Konga (DRK) wzdłuż granicy z Rwandą i Ugandą dochodzi do aktów przemocy między siłami zbrojnymi DRK (FARDC) a Ruchem 23 Marca (M23), wspieranych przez Rwandę.^[20] Sporadycznie na terenach przygranicznych może dochodzić do wymiany ognia. Z powodu przygranicznych starć, granica lądowa między Rwandą a Burundi pozostaje zamknięta od 11 stycznia 2024 r. Jednocześnie przejścia graniczne między Rwandą a DRK mogą zostać zamknięte bez uprzedzenia.^[21]

Brak jest informacji na temat nielegalnych, rwandyjskich ugrupowań zbrojnych, działających w tym kraju.^[22] ACLED odnotował jednak pojedyncze incydenty z udziałem **Abanyerondo Militia**, lokalnej grupy patrolowej. Grupy tego typu, znane w języku Kinyarwanda jako »**Abanyerondo**«, często mają za zadanie utrzymywać bezpieczeństwo w regionach i pomagać lokalnym władzom w zapobieganiu przestępstwom, takim jak kradzieże. Chociaż ich rolą jest ogólnie zwiększenie bezpieczeństwa, pojawiły się doniesienia o niewłaściwym postępowaniu, w tym o nadmiernym użyciu siły w niektórych przypadkach (patrz dalej).^{[23][24][25]}

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>

¹⁹ ACLED, Rwanda, 01.01.2022-31.12.2023, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard>

²⁰ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Rwanda, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/rwanda/>

²¹ DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Smart Traveller, Rwanda, 27.02.2025, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/rwanda>

²² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Abanyerondo Militia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²³ Cairn.info, Policing small communities: Rwandan law enforcement and the co-production of security, 2020, <https://shs.cairn.info/journal-politique-africaine-2020-4?lang=en>

²⁴ UK Home Office, Review of asylum processing Rwanda: country information on general human rights [Version 1.0], 05.2022, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1073960/RWA_CPIN_Review_of_asylum_processing_-_human_rights_information.pdf

²⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Abanyerondo Militia, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

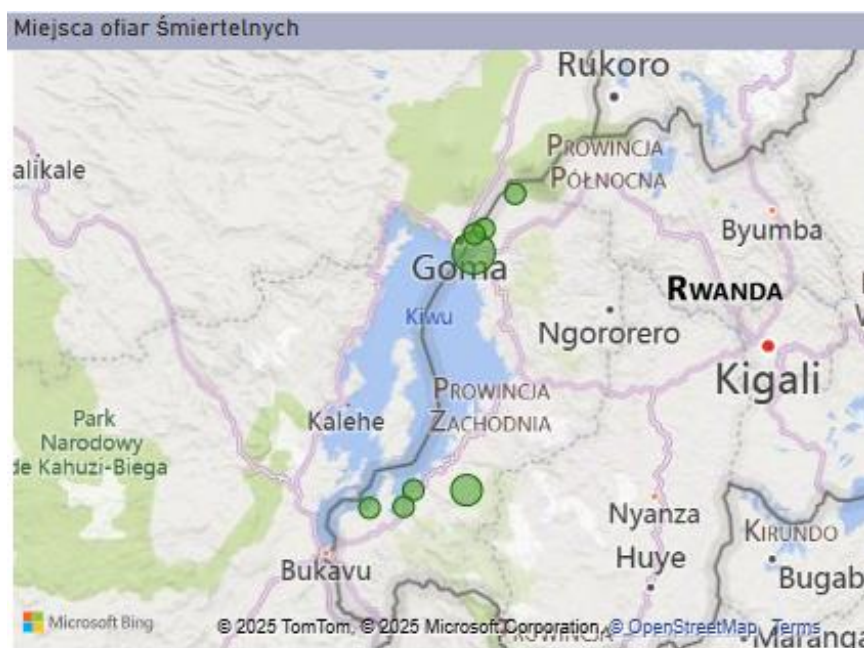
Nie znaleziono informacji wskazujących na to, by w Rwandzie obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna itp.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

ANALIZA STATYSTYCZNA

Według danych ACLED, w 2023 r. w Rwandzie w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 4 cywilów, z kolei w 2024 r. odnotowano 9 ofiar cywilnych, zaś w pierwszym kwartale 2025 r. – 16 ofiar cywilnych.^[26]

W okresie od 28 marca 2024 r. do 28 marca 2025 r. odnotowano 24 ofiary cywilne. Większość z nich (10 osób) zginęła w wyniku działań sił zbrojnych Rwandy, policji oraz niezidentyfikowanych ugrupowań zbrojnych.^[27]

Mapa. Miejsca śmierci cywilów w Rwandzie w okresie: 28.03.2024-28.03.2025 (grafika wykonana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED i OpenStreetMap).^[28]

²⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Prowincja (admin1)	Liczba zdarzeń	Liczba ofiar
West	10	24
Kigali City	4	0
Suma	14	24

Tabela. Liczba śmiertelnych ofiar cywilnych w poszczególnych jednostkach administracyjnych Rwandy w okresie: 28.03.2024-28.03.2025 (tabela przygotowana przez WIKP w programie PowerBI, na podstawie danych ACLED).^[29]

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W dniu 27 stycznia 2025 r. doszło do wymiany ognia pomiędzy wojskiem Demokratycznej Republiki Konga i Rwandy przez wspólną granicę we wschodnio-kongijskim mieście Goma.^[30] Do zdarzenia, w którym zginęło 13 osób, a 37 zostało rannych, doszło w na obrzeżach rwandyjskiego miasta granicznego Gisenyi (West). Incydent miał miejsce po zdobyciu miasta Goma we wschodnim Kongo przez rebeliantów M23.^{[31][32][33][34]} Dzień wcześniej, w wyniku walk między armią DRK a M23 zginął jeden obywatel Rwandy w Murambi (West). Do sytuacji doszło kiedy grupa cywilów próbowała aresztować żołnierzy, którzy przekroczyli granicę Rwandy.^[35]

W 2023 r. oraz 2024 r. nie odnotowano tego typu incydentów, w których zginęliby cywile.^[36]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Rwandy nie odnotowano działań partyzanckich, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

²⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁰ Reuters, Congolese, Rwanda troops firing at each other across border in Goma, U.N. sources say, 27.01.2025, <https://www.reuters.com/world/africa/congolese-rwanda-troops-firing-each-other-across-border-goma-un-sources-say-2025-01-27/>

³¹ The East African, Congo war: Five Rwandan civilians killed in Rubavu, says army, 27.01.2025, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/congo-war-five-rwandan-civilians-killed-in-rubavu-4903948>

³² EWN, Five civilians killed in Rwanda town near DR Congo border: Rwandan army, 27.01.2025, <https://www.ewn.co.za/2025/01/27/five-civilians-killed-in-rwanda-town-near-dr-congo-border-rwandan-army>

³³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁴ The Citizen, DR Congo war: Five Rwandan civilians killed in Rubavu, says army, 28.01.2025, <https://www.thecitizen.co.tz/tanzania/news/africa/congo-war-five-rwandan-civilians-killed-in-rubavu-4904182>

³⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Siły Zbrojne DRK, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Rwandy nie odnotowano działań odwetowych, które wymierzone byłyby w ludność cywilną.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

W okresie od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. na terenie Rwandy nie odnotowano zagrożeń związanych ze złą sytuacją humanitarną, która byłaby spowodowana złą sytuacją bezpieczeństwa.

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W 2023 r., 2024 r. oraz w pierwszym kwartale 2025 r. nie odnotowano ataków terrorystycznych w Rwandzie.^[37]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

Pozaprawne zabójstwa: W Rwandzie zdarzają się nadużycia siły ze służb bezpieczeństwa, z zabójstwami włącznie.^[38] W dniu 13 listopada 2024 r. żołnierz zastrzelił 5 cywilów w barze w Nyamasheke (West). Przyczyna ataku nie została ustalona, jednak tragedia wywołała dyskusje na temat zdrowia psychicznego i dyscypliny w szeregach personelu wojskowego, skłaniając do podjęcia dalszych działań w celu zapobiegania takim incydentom.^{[39][40]} 4 kwietnia 2024 r. żołnierz zabił 15-latkę w wiosce Bugu (West). Brak jest informacji na temat okoliczności tego zdarzenia.^[41]

W 2023, 2024 oraz 2025 r. dochodziło także do pojedynczych przypadków pozaprawnych zabójstw, których sprawcami byli funkcjonariusze policji (ogółem zginęło z ich rąk 6 osób).^[42] Do zdarzeń dochodziło m.in. w sytuacji aresztowania osób podejrzanych o kradzież, które stawiały opór lub próbowały zbiec z aresztu policyjnego.^[43]

³⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁸ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Rwanda, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107733.html>

³⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Siły zbrojne Rwandy, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁰ Chimp Reports, Rwandan Soldier Kills 5 Civilians in Nyamasheke, 13.11.2024, <https://chimpreports.com/rwanda-soldier-kills-5-civilians-in-nyamasheke/>

⁴¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Siły zbrojne Rwandy, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Policja Rwandy, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴³ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Rwanda, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107733.html>

W Rwandzie sporadycznie dochodzi do pozaprawnych zabójstw popełnianych przez niezidentyfikowane bandy. Od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. doszło do jednego takiego incydentu. W dniu 14 listopada 2024 r. zabity został mężczyzna w wiosce Akabungu (West).^[44] Odnotowano także zabójstwo dokonane przez Abanyerondo Militia. W dniu 28 stycznia 2023 r. członkowie Abanyerondo Militia zabili mężczyznę w Kigarama (Kigali). Ww. został przez nich uznany za złodzieja.^[45]

W dniu 25 lutego 2025 r. zginęła ponadto jedna osoba (podejrzany o kradzież) w wyniku samosądu. W 2023 i 2024 r. nie odnotowano takich zdarzeń.^[46]

Porwania: Od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. w Rwandzie odnotowanych zostało 7 przypadków porwań dokonanych przez służby bezpieczeństwa oraz niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne. Nikt nie zginął w tych zdarzeniach.^[47]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Konstytucja i prawo przewidują wolność pokojowych zgromadzeń, ale rząd nie zawsze respektuje to prawo. Prawo kryminalizuje demonstrowanie w miejscu publicznym bez uprzedniego zezwolenia. Naruszenie tego przepisu podlega karze pozbawienia wolności od ośmiu dni do sześciu miesięcy lub wysokiej grzywnie. Kary wzrastają w przypadku nielegalnych demonstracji uznanych za zagrażające bezpieczeństwu, porządkowi publicznemu lub zdrowiu. Surowe kary za naruszenie przepisów dotyczących zgromadzeń zniechęcają większość osób do angażowania się w protesty.^[48]

Od początku 2023 r. do końca pierwszego kwartału 2025 r. w Rwandzie nie odnotowano protestów ani gwałtownych demonstracji, w których zginęliby cywile.^[49]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Rwanda jest krajem źródłowym, tranzytowym i, w mniejszym stopniu, docelowym dla mężczyzn, kobiet i dzieci poddawanych pracy przymusowej i handlowi ludźmi. Handlarze ludźmi wykorzystują ofiary krajowe i zagraniczne, w szczególności uchodźców uciekających przed konfliktem i przemocą polityczną w Demokratycznej Republice Konga (DRK) i Burundi, natomiast obywatele Rwandy są wykorzystywani w krajach takich jak Chiny, Indie, Arabia Saudyjska, Kuwejt, Zambia i kraje Azji Wschodniej.^[50]

⁴⁴ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Atakujący: Niezidentyfikowane ugrupowania zbrojne, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁵ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Typ zdarzenia: przemoc tłumu, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Typ zdarzenia: porwania, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁸ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Rwanda, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/rwanda/>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, Atakowani: Cywile, Typ zdarzenia: porwania, data 28.03.2024-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁰ The Organized Crime Index, Rwanda, <https://ocindex.net/country/rwanda>

Z powodu konfliktów zbrojnych, które dotknęły Rwandę w przeszłości, niestabilności w krajach sąsiednich i słabego bezpieczeństwa granic, w Rwandzie dochodzi do handlu bronią. Grupy rebeliantów w Burundi i Tanzanii są jednym z głównych źródeł nielegalnej broni, która trafia do Rwandy. Mimo powyższych okoliczności Rwandę cechują niskie wskaźniki przemocy.^[51]

Istnieją doniesienia o udziale podmiotów państwowych w rynkach przestępczych, w tym w handlu bronią. Skorumpowani urzędnicy ułatwiają nielegalny handel dziką przyrodą i narkotykami w kraju, a także są oskarżani o wsparcie udzielane Rwandy M23, grupie rebeliantów we wschodniej części DRK (pomimo embarga).^[52]

W Rwandzie aktywne są również zagraniczne podmioty przestępcze. Nieszczelne granice kraju umożliwiają milicjom z DRK i Burundi przedostawanie się do Rwandy, ułatwiając przemyt nielegalnych towarów, takich jak broń i narkotyki. Z drugiej strony, nie ma dowodów sugerujących istnienie krajowych grup mafijnych w kraju.^[53]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Prawo Rwandy zapewnia wolność przemieszczania się wewnętrznego oraz nie ogranicza podróży zagranicznych, emigracji, repatriacji. Prawa te z reguły są przestrzegane przez władze kraju w praktyce.^[54] Aby zmienić miejsce zamieszkania wymagana jest jednak rejestracja w urzędzie w nowym miejscu zamieszkania oraz posiadanie dowodu osobistego (jest łatwo dostępny). Ponadto wszyscy urzędnicy państwowi muszą uzyskać zgodę urzędu prezydenta lub premiera przed podróżą zagraniczną z powodów osobistych lub zawodowych.^[55]

Członkowie ugrupowań opozycyjnych również zgłaszali ograniczenia w podróżach zagranicznych lub w przypadku próby ponownego wjazdu do Rwandy.^[56]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Migracje wewnętrzne w Rwandzie w ostatnich latach przybierają na sile, jednak nie odgrywają bardzo dużej roli. Najwięcej osób przemieszcza się do stolicy Kigali i sąsiednich dystryktów oraz do Prowincji Wschodniej. Według ostatnich badań,

⁵¹ The Organized Crime Index, Rwanda, <https://ocindex.net/country/rwanda>

⁵² The Organized Crime Index, Rwanda, <https://ocindex.net/country/rwanda>

⁵³ The Organized Crime Index, Rwanda, <https://ocindex.net/country/rwanda>

⁵⁴ USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Rwanda, 23.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2107733.html>

⁵⁵ Freedom House, Annual report on political rights and civil liberties in 2023, 25.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2108064.html>

⁵⁶ Freedom House, Annual report on political rights and civil liberties in 2023, 25.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2108064.html>

7% mieszkańców wsi oraz 23% mieszkańców miast przybyło od 2011 r. do swoich aktualnych miejsc zamieszkania z innych regionów.^[57]

Główną przyczyną migracji wewnętrznych w Rwandzie są kwestie związane z edukacją oraz poszukiwanie zatrudnienia. Ponadto nierówna sytuacja gospodarcza rozwoju, dysproporcje międzyregionalnych i różnice w poziomie życia na wsi oraz w mieście zmuszają ludzi do opuszczenia biednych obszarów wiejskich i przeniesienia się do miast.^[58]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Od 2008 r. do 2023 r. w Rwandzie odnotowano 181 tys. wewnętrznych przesiedleń, głównie wynikających z katastrof naturalnych.^[59]

W dniach 30 kwietnia – 4 maja 2024 r. doszło do ponad 21 tys. przesiedleń (5100 zniszczonych gospodarstw domowych) z powodu powodzi, które miały miejsce w prowincjach zachodnich i północnych Rwandy.^[60]

W 2025 r. UNHCR nie odnotował uchodźców wewnętrznych w Rwandzie.^[61]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

Uchodźcy. Nie odnotowuje się uchodźców z Rwandy w krajach ościennych.

Migranci. Pięć najpopularniejszych krajów docelowych migrantów z Rwandy to DRK, Burundi, Uganda, Republika Konga i Belgia. Ponadto Rwandyjczycy migrują do Niemiec, Holandii i Wielkiej Brytanii.^[62]

PODSUMOWANIE

Rwanda jest republiką prezydencką. W kraju tym nie jest orzekana ani wykonywana kara śmierci.

Obecnie kraj ten zalicza się do najbezpieczniejszych krajów w Afryce. Na terytorium Rwandy nie toczy się żaden międzynarodowy, ani wewnętrzny konflikt zbrojny. Nie notuje się wewnętrznych przesiedleń.

⁵⁷ World Bank Group, Reshaping Urbanization in Rwanda : Internal Migration in Rwanda, 01.12.2017, <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29080>

⁵⁸ Migrant and Refugee section, Migration Profile RWANDA, <https://migrants-refugees.va/wp-content/uploads/2022/02/2021-CP-Rwanda.pdf>

⁵⁹ IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre (formerly Global IDP Project)), Rwanda, <https://www.internal-displacement.org/countries/rwanda/>

⁶⁰ IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre (formerly Global IDP Project)), Rwanda, <https://www.internal-displacement.org/countries/rwanda/>

⁶¹ UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East and Horn of Africa, and the Great Lakes; EAC Region; Population of concern to UNHCR; as of 28 February 2025, 08.04.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115570>,

⁶² Migrant and Refugee section, Migration Profile RWANDA, <https://migrants-refugees.va/wp-content/uploads/2022/02/2021-CP-Rwanda.pdf>

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o **art. 15 pkt. 3 oraz art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami.**

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

1. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Rwanda, data 01.01.2023-28.03.2025, dane pobrano 03.04.2025, <https://acleddata.com/data-export-tool>
2. Amnesty International, Death Sentences and Executions 2024 [ACT 50/8976/2025], 04.2025, <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2025/04/ACT5089762025ENGLISH.pdf>
3. Cairn.info, Policing small communities: Rwandan law enforcement and the co-production of security, 2020, <https://shs.cairn.info/journal-politique-africaine-2020-4?lang=en>
4. Chimp Reports, Rwandan Soldier Kills 5 Civilians in Nyamasheke, 13.11.2024, <https://chimpreports.com/rwandan-soldier-kills-5-civilians-in-nyamasheke/>
5. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook. Rwanda, 15.04.2025, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/rwanda/>
6. DFAT (Australian Government - Department of Foreign Affairs and Trade), Smart Traveller, Rwanda, 27.02.2025, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/africa/rwanda>
7. EWN, Five civilians killed in Rwanda town near DR Congo border: Rwandan army, 27.01.2025, <https://www.ewn.co.za/2025/01/27/five-civilians-killed-in-rwanda-town-near-dr-congo-border-rwandan-army>
8. Freedom House, Annual report on political rights and civil liberties in 2023, 25.04.2024, <https://www.ecoi.net/en/document/2108064.html>
9. Government of Republic of Rwanda, <https://www.gov.rw/government/administrative-structure>
10. IDMC (Internal Displacement Monitoring Centre (formerly Global IDP Project)), Rwanda, <https://www.internal-displacement.org/countries/rwanda/>
11. Migrant and Refugee section, Migration Profile RWANDA, <https://migrants-refugees.va/wp-content/uploads/2022/02/2021-CP-Rwanda.pdf>
12. Reuters, Congolese, Rwanda troops firing at each other across border in Goma, U.N. sources say, 27.01.2025, <https://www.reuters.com/world/africa/congolese-rwanda-troops-firing-each-other-across-border-goma-un-sources-say-2025-01-27/>
13. The Citizen, DR Congo war: Five Rwandan civilians killed in Rubavu, says army, 28.01.2025, <https://www.thecitizen.co.tz/tanzania/news/africa/congo-war-five-rwandan-civilians-killed-in-rubavu-4904182>
14. The East African, Congo war: Five Rwandan civilians killed in Rubavu, says army, 27.01.2025, <https://www.theeastafrican.co.ke/tea/news/east-africa/congo-war-five-rwandan-civilians-killed-in-rubavu-4903948>
15. The Organized Crime Index, Rwanda, <https://ocindex.net/country/rwanda>

16. UK Home Office, Review of asylum processing Rwanda: country information on general human rights [Version 1.0], 05.2022, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1073960/RWA_CPIN_Review_of_asylum_processing_-_human_rights_information.pdf
17. UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), Regional Bureau for East and Horn of Africa, and the Great Lakes; EAC Region; Population of concern to UNHCR; as of 28 February 2025, 08.04.2025, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/115570>.
18. USDOS (US Department of State), 2023 Country Report on Human Rights Practices: Rwanda, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/rwanda/>
19. Wikimedia Commons, File:Rwanda Districts Map.jpg, Domena publiczna, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rwanda_Districts_Map.jpg
20. World Atlas, Ethnic Groups Of Rwanda, <https://www.worldatlas.com/articles/ethnic-groups-of-rwanda.html>
21. World Bank Group, Reshaping Urbanization in Rwanda : Internal Migration in Rwanda, 01.12.2017, <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/29080>